

ЄВРОПЕЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА
КОМІСІЯ та
КОНФЕРЕНЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ
СТАТИСТИКІВ

ЄВРОПЕЙСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВІЛЬНОЇ
ТОРГІВЛІ
ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ СТАТИСТИКИ
УКРАЇНИ

Спільний семінар ЄАВТ/ЄЕК ООН/ДКСУ “Економічна глобалізація: завдання для офіційної статистики”

Київ, 3-6 липня 2007

Засідання 3 попереднього порядку денного

ІРЛАНДСЬКИЙ ПІДХІД ДО ОБЛІКУ ПЕРЕПРОДАЖУ ТОВАРІВ ЗАКОРДОНОМ ТА ПОВ'ЯЗАНИХ ОПЕРАЦІЙ

Підготовлено Джоном Фітцпатріком¹, Центральний статистичний офіс (ЦСО), Ірландія

1. Цей документ зосереджено на питаннях обліку у ЦСО операцій багатонаціональних компаній, які ‘замовляються’ через ірландські філіали. Ці операції можна розглядати в рамках широкої концепції *перепродажу товарів закордоном*, тема на яку було зроблено невелике посилання у відповідному документі підготовленому для цього семінару².

ІСТОРИЧНИЙ КОМЕНТАР

2. Попередній документ описував роль іноземних багатонаціональних компаній з іноземними власниками (FDIEs) у економіці Ірландії. Він також розглядає деякі питання складання статистики з якими стикається ЦСО в контексті змінення структур, діяльності, торгівлі та практики обліку, а також організації звітування з Платіжного балансу (ПБ) та Прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Практика обліку в ЦСО перепродажу товарів закордоном та відповідних операцій є іншим аспектом загальних практичних питань складання даних.

¹ Керівник підрозділу аналізу та поширення Платіжного балансу, Центральний статистичний офіс (ЦСО), Ірландія

² Стосується обліку складних та таких, що змінюються, структур компаній та практикою торгівлі при складанні відповідної статистики прямих іноземних інвестицій та платіжного балансу в Ірландії

ПЕРЕПРОДАЖ ТОВАРІВ ЗАКОРДОМ ТА ВІДПОВІДНІ ЯВИЩА В ІРЛАНДІЇ

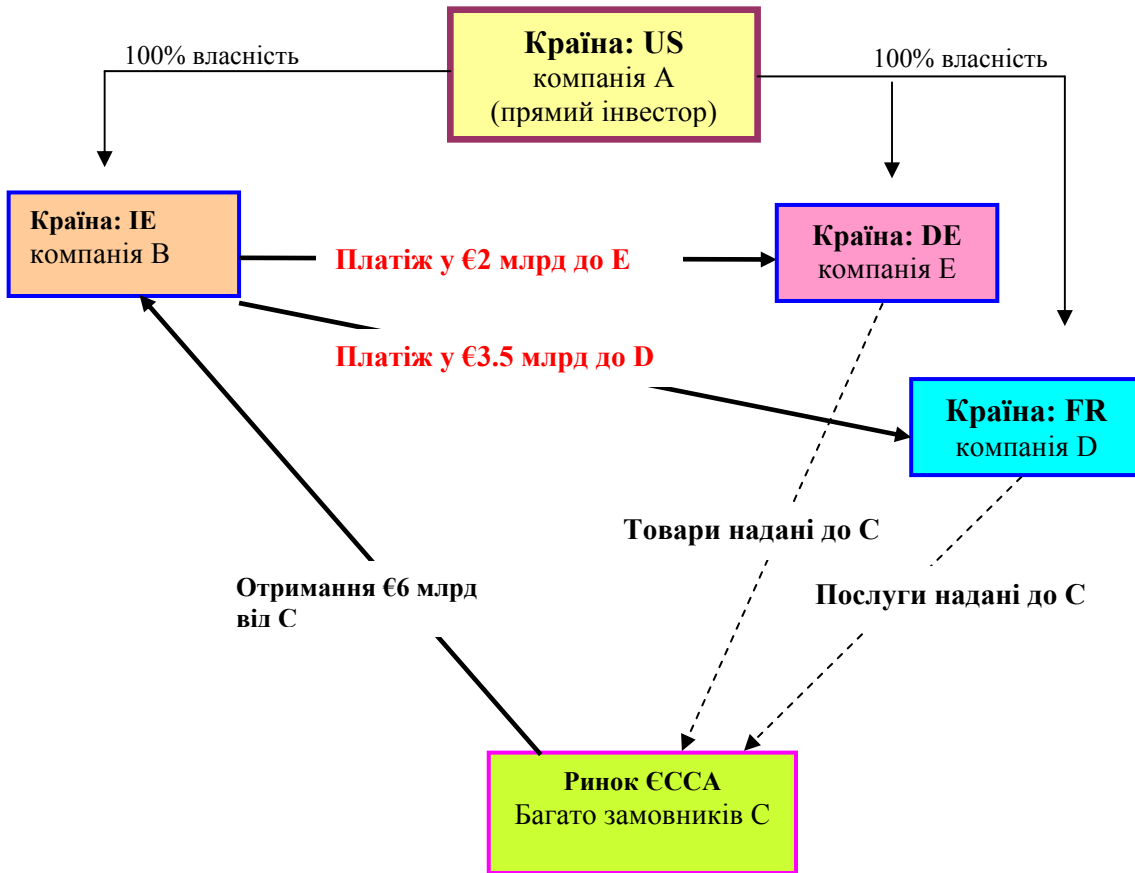
3. Перепродаж товарів закордоном визначається у Керівництві з платіжного балансу (КПБ5) МВФ як купівля товару резидентом трейдером від нерезидента та подальша перепродаж товару іншому нерезиденту, при цьому товар не потрапляє у та не залишає економіки країни торговця, який здійснює перепродаж. Різниця між вартістю товару на час його придбання та його вартістю на час продажу визначається як вартість послуг (з перепродажу), наданих трейдером, який здійснює перепродаж товарів закордоном.

4. Головна увага цього документу звертається на прийнятий у ЦСО підхід у обліку перепродажу товарів закордоном та пов'язаних торговельних питань, т.т. щодо обліку обороту від продажу та витрат одиниці економічної діяльності розташованої у Ірландії. У такій ситуації, поставлені товари та послуги не виробляються ірландською одиницею економічної діяльності, а вони беруться із-за кордону та постачаються іноземному замовнику третьої сторони нерезидентними філіями ірландських операцій. Представлений конкретний вид торговельної практики є просто одним із низки варіантів з якими стикаються на практиці. Структури груп багатонаціональних компаній спрощують види організаційних аспектів з якими стикаються, але членство у структурі групи не є жорсткою вимогою для існування таких підходів до практики торгівлі. Незв'язані треті сторони можуть бути залучені до постачання товарів/послуг.

5. Підхід ЦСО головним чином базується на рекомендаціях КПБ5 стосовно товарів, що перепродаються закордоном. Однак, вносяться конкретні суттєві модифікації, там де це вважається за необхідне, в інтересах чіткості та зрозумілості результатів. Ці модифікації спочатку стосувалися обліку послуг наданих на умовах аутсорсинга та наданих у зв'язку із постачанням товарів. Наразі їх було поширено на облік послуг, не пов'язаних із товарами.

6. Розглянемо наступну умовну ситуацію (яка є спрощеною версією більш складної діяльності та практики). Іноземне підприємство з прямого інвестування розміщене в Ірландії (В) і власником якого є інвестор з США (А). В в Ірландії забезпечує постачання, інсталяцію та підтримку товарів/обладнання для низки непов'язаних замовників (С) на ринку Європи, Середнього Сходу та Африці (ЄССА), а також забезпечує програми навчання персоналу, тощо стосовно функціонування товарів/обладнання. Товари та послуги, що постачаються, не взяті в Ірландії підприємством В. Підприємство В закуповує товари/обладнання на суму 2 млрд євро від свого філіалу (Е) розташованого у Німеччині, тоді як різні послуги на суму 3.5 млрд євро закуповуються з іншого філіалу D у Франції. Ці два філіали постачають товари та послуги замовникам (С). Ці замовники сплачують підприємству В загальну суму у розмірі 6 млрд.євро за отримані ними товари (2.2 млрд. євро) та послуги (3.8 млрд. євро). Ірландський трейдер В, враховує у своїх рахунках усі платежі зроблені та отримані пов'язані з цим замовленням. Зазначену ситуацію представлено на схемі 1.

Схема 1. Перепродаж закордоном та пов'язані операції

7. Відповідно до КПБ5 та інших міжнародних рекомендацій, представлені вище операції мають (нормально) бути враховані у ПБ у позиції імпорт та експорт послуг з обліком, у випадку наявності елемента товарів, тільки чистої маржі (0.2 млрд.євро) як кредит за послуги з перепродажу закордоном. Операції з відповідними послугами мають бути представлені у позиції послуг: кредит на суму 3.8 млрд.євро та дебет на суму 3.5 млрд.євро (див. Таблицю 1 нижче).

Таблиця 1: Рекомендуючий підхід до обліку

Позиція ПБ	кредит	дебет	Net
	млн. євро		
Послуги з перепродажу закордоном	200		200
Інші послуги	3,800	3,500	300
Всього	4,000	3,500	500

8. Оскільки і товари, і послуги надані замовникам ЄССА (С) були ресурсно отримані від та поставлені нерезидентами Ірландії (т.т. іноземні філіали ірландського підприємства В - французьке D та німецьке Е), ЦСО обліковує поєднані операції для товарів та послуг, описаних вище, на нетто основі. Він враховує загальну чисту маржу у розмірі 0.5 млрд. євро як кредит (експорт послуг) в

рамках послуг з перепродажу закордоном у розділі ‘Послуги’ Поточного рахунку ПБ (див. Таблиця 2).

Таблиця 2: Облік у ЦСО, Ірландія

Позиція ПБ	кредит	дебет	Net
	млн. євро		
Послуги з перепродажу закордоном	500		500
Інші послуги	-		-
Всього	500		500

9. Це дуже важливе розширення ЦСО визначення перепродажу товарів закордоном наданого у КПБ 5 (оскільки воно відноситься до поставлених товарів, які не поступають або залишають економіку країни по якій складається статистика). Відповідно до підходу ЦСО стосовно типу сценарію наведеного у прикладі, послуги, які

- Взяті з-за кордону ірландським трейдером-резидентом та пов’язані із постачанням товарів, що перепродаються, замовнику, який мешкає закордоном, та
- після поставлені замовнику економічною одиницею, що не є резидентом Ірландії включаються у нетто основу в рамках позиції *перепродажу закордоном*.

10. Головна причина прийняття ЦСО цього підходу полягає у зменшенні можливості для статистичних відхилень (викривлень), спричинених такими дуже великими операціями у товарах та послугах взятих із-за та поставлених закордон. Це не виглядає придатним або суттєвим для підвищення значень даних експорту та імпорту послуг для таких операцій, особливо коли такі великі агреговані потоки у наведеній статистиці співвідносяться з рівнями зайнятості у діяльності конкретної галузі в Ірландії. Говорячи про це, розуміється що нетто облік з боку одного розробника даних може привести до викривлень, коли партнери – розробники даних можуть не мати виходу окрім обліку операцій на валовій основі у своїй статистиці ПБ.

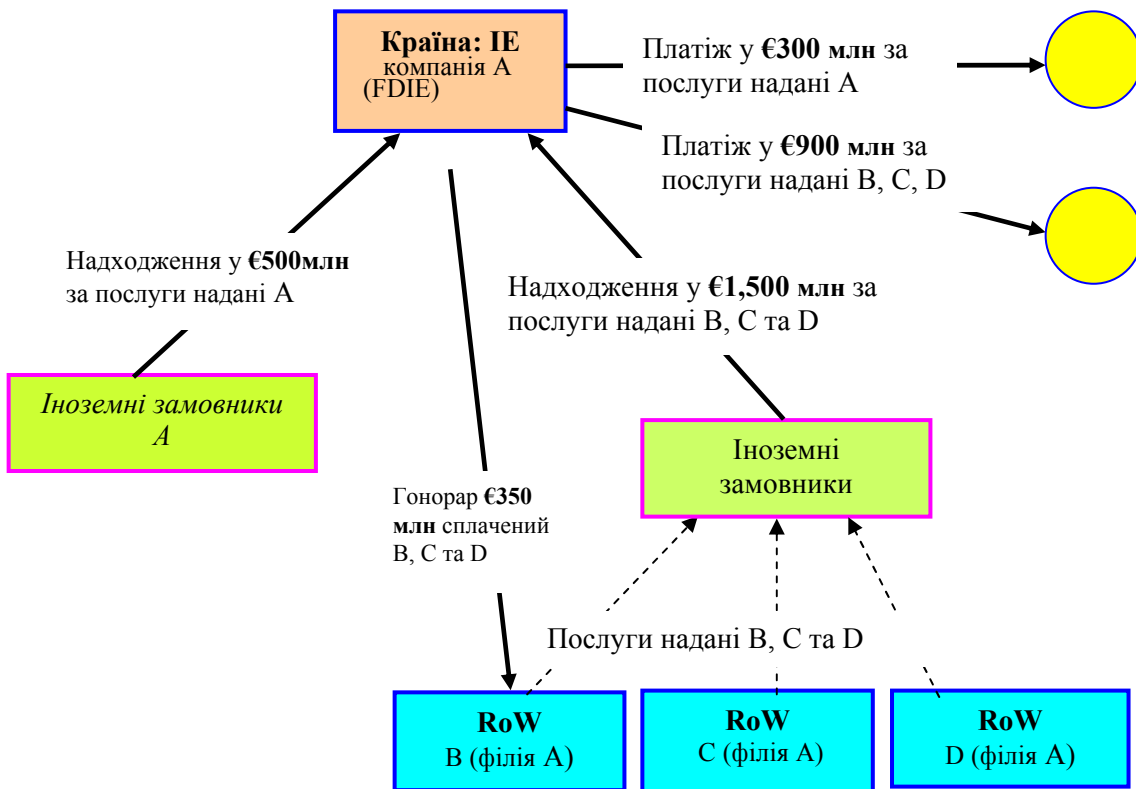
11. Оскільки щойно описані підходи та облік стосуються товарів та пов’язаних з ними послуг залучених з-закордону трейдером резидентом Ірландії та поставлених закордон філіями трейдера, вони також можуть застосовуватися коли залучені іноземні підприємства третьої сторони, а не філії.

12. Нещодавно, ЦСО вирішив поширити цей підхід на ситуацію, що включає операції з послугами, які не пов’язані із постачанням товарів. Коли послуги надаються іноземним замовникам філіями ірландського підприємства-резидента та усі надходження і витрати враховуються у облікових книжках ірландських операцій, тоді ЦСО застосовує нетто підхід для обліку відповідних операцій.

13. Наприклад, ірландський резидент FDIE, А, напряду надає послуги замовникам-нерезидентам на суму в 500 млн.євро. Він має три філії В, С та D, розміщені закордоном, які постачають відповідні послуги оцінені у 1,500 млн.євро таким замовникам. Інвойси надані В, С та D від імені А т.т. А, по-суті, виставляє інвойси усім замовникам (включаючи послуги надані усіма 4 компаніями: А, В, С та D). А сплачує В, С та D комісійну винагороду у сумі 350 млн.євро,

включаючи їх витрати плюс маржу. А також бере на себе прямі витрати на суму 300 млн.євро з іншими нерезидентами, тоді як витрати В, С та D разом складають 900 млн.євро. А обліковує увесь обіг та витрати, а також вироблений прибуток. Зазначена ситуація представлена на схемі 2.

Схемі 2. Облік надходжень та витрат Ірландського FDIE за послуги, що частково надані іноземними філіями

14. ЦСО обліковує зазначені вище операції у своєму ПБ, як зазначено у таблиці 3.

Таблиця 3: Підхід ЦСО Ірландії до обліку послуг, що частково є суб-підрядними

Позиція ПБ	кредит	дебет	нетто
	млн. євро		
Послуги з перепродажу закордоном	250	-	250
Інші послуги	500	300	200
Всього	750	300	450

15. 250 млн.євро врахованих в рамках послуг з перепродажу закордоном є результатом від відрахування комісійних гонорарів А на суму 350 млн.євро сплачених філіям В, С та D разом з об'єднаними витратами за послуги В, С та D на суму у 900 млн.євро з вартості послуг, які вони надали замовникам, т.т. 1,500 млн.євро. Вартість прямого експорту послуг А (500 млн.євро) своїм іноземним замовникам враховується як валові у позиції інших послуг (кредит); її пов'язані з цим

витрати у розмірі 300 млн.євро враховуються як валові у дебеті. Підхід, що рекомендується на міжнародному рівні буде таким, як показано у таблиці 4.

Таблиця 4: Рекомендований підхід до обліку послуг, що частково є суб-підрядними

Позиція ПБ	кредит	дебет	нетто
	€ млн		
Специфічні послуги	1,500	900	600
Послуги пов'язані із торгівлею	-	350	- 350
Інші послуги	500	300	200
Всього	2,000	1,550	450

16. Важливий аспект було згадано вище (Розділ 2 – практика торгівлі). Якщо ірландська одиниця діяльності є «головним» підприємством в рамках багатонаціональної групи через яку спрямовуються надходження та витрати різних філій, тоді зміни у такій організації можуть мати суттєвий вплив на дані до та після змін. Якщо, наприклад, кінцева материнська компанія вирішує не мати більше ірландську одиницю діяльності як «головну», а передати цю роль одній з філій у іншій країні, тоді суттєві припинення існуючої практики можуть вплинути на дані щодо послуг та прибутку/втрат, після того, як зміни буде запроваджено.

ЗАКЛЮЧНІ ВИСНОВКИ

17. Підходи прийняті ЦСО та описані вище є відходом від рекомендацій міжнародних статистичних стандартів. Тоді як валовий облік взятих із сторони послуг та наданих замовнику нерезиденту може припускатися у КПБ5, виглядає, що не має чіткого обговорення такого надання послуг у документах Керівництва або будь-яких конкретних посилань щодо того, як мають обліковуватися відповідні операції. Однак, Керівництво з статистики міжнародної торгівлі послугами посилається на вимогу валового обліку послуг куплених трейдером і пов'язаних з постачанням товарів, що перепродаються закордоном (напр., транспорт, страхування тощо). Аналогічно, є досить невелика рекомендація щодо обліку товарів та послуг наданих зарубіжними філіями, але рахунок-фактуру за які виставляє підприємство-резидент.

18. Облік перепродажу закордоном у статистиці ПБ розглядається у перегляді КПБ, який наразі проводить МВФ. Головна увага знову на перепродажу товарів та обліку на базі нетто, ймовірно, пропонується, але валові потоки також показані як позитивні та негативні (відмінні) кількості на стороні експорту. Але, виглядає, що питання надання взятих на стороні послуг, що надані замовникам-нерезидентам, незалежно від того, чи пов'язані вони з постачанням товарів чи ні, не вирішується. Ймовірно, що як і розробники даних, так і користувачі, матимуть користь від обговорення запропонованого підходу до обліку перепродажу закордоном та визначення необхідності для цього у новому КПБ6. Також є сподівання, що буде вироблено деяке чітке керівництво щодо обліку записів надходжень та витрат підприємства у країні, що складає статистику, стосовно операцій її філій у інших країнах.

* * * * *